

Legea Privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice

Parlamentul adoptă prezenta lege ordinară.

Prezenta lege transpune Directiva 2010/63/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 septembrie 2010 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 276 din 20 octombrie 2010.

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul de reglementare și domeniul de aplicare

(1) Obiectul prezentei legi constituie reglementarea folosirii animalelor în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice. (2) Prevederile prezentei legi se aplică: a) în cazul în care animalele sînt folosite în experimente sau sînt destinate folosirii în experimente ori în cazul în care sînt crescute special pentru ca organele sau țesuturile acestora să fie folosite în scopuri științifice; b) pînă în momentul în care animalele menționate în prezentul alineat sînt ucise, relocate sau returnate într-un habitat sau într-un sistem de creștere adecvat. Eliminarea durerii, a suferinței, a stresului sau a vătămărilor de durată prin utilizarea eficace a metodelor anestezice, analgezice sau a altor metode similare nu exclude folosirea unui animal în experimente; c) în cazul animalelor neumane vertebrate vii, inclusiv al formelor larvare care se hrănesc autonom, al formelor de făt de mamifere începînd cu ultima treime a stadiului lor normal de dezvoltare, precum și în cazul cefalopodelor vii; d) în cazul animalelor folosite în experimente și al celor ce se află într-un stadiu de dezvoltare mai timpuriu decît cel menționat la lit. c), dacă animalul urmează să fie lăsat în viață după acest stadiu de dezvoltare și, în urma experimentelor efectuate, este probabil să simtă durere, suferință, stres sau vătămări de durată după ce a ajuns la stadiul de dezvoltare respectiv. (3) Prezenta lege nu se aplică în cadrul: a) practicilor agricole sau veterinare neexperimentale; b) studiilor efectuate în clinicile veterinare necesare în vederea autorizării comercializării unui produs medicinal veterinar; c) practicilor recunoscute de creștere a animalelor; d) practicilor efectuate în scopul identificării și înregistrării animalelor; e) practicilor care nu sînt susceptibile să provoace durere, suferință, stres considerabile sau vătămări de durată echivalente sau chiar mai puternice decît cele produse de introducerea unui ac în conformitate cu bunele practici veterinare; f) experimentelor efectuate în scopul testării pe animale a produselor cosmetice.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică: animal – organism biologic organizat, mono sau pluricelular, înzestrat cu anumite facultăți specifice fiecărei specii în parte, încadrat taxonomic în Regnum Animalia; cercetare de bază – cercetare științifică, generatoare de noi principii sau teorii, care nu poate fi utilizată imediat, dar care, cu toate acestea, formează baza progresului și dezvoltării științei în diferite domenii, fără a prevedea o aplicație sau o utilizare specială; cercetare transferabilă sau aplicată – cercetare științifică de bază, al cărui rezultat final este ulterior aplicat în practică cu scopul transpunerii operaționale a acestuia; colonie autonomă – colonie în care animalele sînt crescute exclusiv în cadrul acesteia sau provin din alte colonii, însă fără a fi capturate din sălbăticie, animalele fiind adăpostite într-un mod care asigură familiarizarea acestora cu oamenii; crescător – persoană fizică sau juridică care crește animalele specificate în anexa nr. 1 pentru folosirea acestora, precum și a țesuturilor sau organelor ce provin de la animalele respective, în experimente sau în alte scopuri științifice ori care crește alte animale în principal pentru aceste scopuri, folosite cu scop lucrativ sau cu alt scop; experiment – utilizare, invazivă sau neinvazivă, a animalului în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, cu rezultate cunoscute sau necunoscute, sau în scopuri educative care pot provoca animalului un anumit nivel de durere, suferință, stres sau vătămări de durată echivalente ori chiar mai puternice decît cele provocate de introducerea unui ac în conformitate cu bunele practici veterinare. Se include orice acțiune care urmărește sau care ar putea să aibă ca rezultat nașterea sau eclozarea unui animal, sau crearea și menținerea unei linii de animale modificate genetic în oricare dintre aceste condiții, însă este exclusă uciderea animalelor în scopul exclusiv al utilizării organelor sau țesuturilor acestora; furnizor – persoană fizică sau juridică, alta decît un crescător, care furnizează animale pentru a fi folosite în experimente sau în alte scopuri științifice, precum și țesuturi sau organe care provin de la animalele respective, folosite cu scop lucrativ sau cu alt scop; metode paliative – proceduri sau tratamente care ameliorează sau înlătură simptomele unei boli pentru un timp scurt, fără a suprima cauza bolii; proiect – program de lucru cu obiective științifice definite, care presupune folosirea unui sau a mai multor experimente; proiecte generice – totalitatea proiectelor ce cuprind o tematică similară; ucidere – proces provocat în mod intenționat de către un medic veterinar, care cauzează moartea precoce și netraumatică a unui animal prin reducerea sensibilității organismului la durere și eliminarea suferinței acestuia; unitate – structură, clădire, grup de clădiri sau alt spațiu care poate include un loc ce nu este etanș sau acoperit, precum și instalații mobile; utilizator – persoană fizică sau juridică care folosește animale în experimente cu scop lucrativ sau cu alt scop.

Articolul 3. Principiul înlocuirii, reducerii și îmbunătățirii condițiilor de creștere, adăpostire și îngrijire a animalelor în cadrul experimentelor

(1) Atunci cînd e posibil, în locul unui experiment se utilizează o metodă sau o strategie de testare satisfăcătoare, din punct de vedere științific, care nu implică

folosirea animalelor vii. (2) Se asigură că numărul de animale folosite în proiecte cu scop experimental este redus la minimum fără a compromite obiectivele proiectului. (3) Se iau măsurile necesare în vederea îmbunătățirii condițiilor de creștere, adăpostire și îngrijire a animalelor, precum și a metodelor utilizate în cadrul experimentelor, prin eliminarea sau reducerea la minimum a durerii, suferinței, stresului sau a vătămarilor de durată ce pot fi provocate acestora. (4) În ceea ce privește selectarea metodelor, prevederile prezentului articol se pun în aplicare în conformitate cu art. 10.

Articolul 4. Folosirea animalelor în scopuri experimentale

(1) Experimentele pot fi desfășurate numai în următoarele scopuri: a) cercetarea de bază; b) cercetarea transferabilă sau aplicată; c) dezvoltarea, producerea și testarea calității, eficacității și siguranței medicamentelor, a produselor alimentare, a hranei pentru animale, precum și a altor substanțe sau produse, pentru oricare dintre scopurile menționate la lit. b); d) protecția mediului natural în interesul sănătății și al bunăstării oamenilor sau animalelor; e) cercetarea în scopul conservării și redresării efectivului de specii; f) învățământul superior sau pregătirea profesională pentru dobândirea, menținerea sau îmbunătățirea competențelor profesionale; g) investigațiile medico-legale. (2) Cercetarea transferabilă sau aplicată prevăzută la alin. (1) lit. b) are drept scopuri: a) prevenirea, profilaxia, diagnosticarea sau tratarea bolilor, a stărilor de sănătate precare ori a altor anomalii, precum și a efectelor acestora la oameni, animale sau plante; b) evaluarea, detectarea, controlul sau modificarea bolilor fiziologice la oameni, animale ori plante; c) bunăstarea animalelor și îmbunătățirea condițiilor de producție pentru animalele crescute în scopuri agricole.

Capitolul II. FOLOSIREA ANUMITOR ANIMALE ÎN EXPERIMENTE

Articolul 5. Restricții privind folosirea animalelor pe cale de dispariție sau a animalelor sălbatice în experimente

(1) Se interzice folosirea în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice a animalelor pe cale de dispariție sau a animalelor sălbatice incluse în anexa nr. II la Convenția din 19 septembrie 1979 privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa; în anexa nr. I la Convenția din 3 martie 1973 privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (CITES); în anexele nr. I și II la Convenția din 23 iunie 1979 privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice; în Cartea Roșie a Republicii Moldova și în anexa nr. 3 la Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat, cu excepția cazurilor în care experimentele au ca obiectiv:

a) cercetarea în scopul stabilirii măsurilor pentru conservarea speciilor de animale respective;

b) cercetarea biomedicală, în care speciile respective de animale, a căror listă este aprobată de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (în continuare - Agenție) în coordonare cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, se dovedesc a fi singurele care corespund scopurilor experimentale în cauză, astfel încât, pentru obținerea unui rezultat concludent, nu pot fi folosite animale crescute în colonii autonome.

(2) Capturarea animalelor sălbatice în scopul stabilirii măsurilor pentru conservarea speciilor de animale respective sau pentru cercetarea biomedicală se face de către un personal instruit și pregătit în acest sens, care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 20, și prin metode care permit evitarea cauzării animalelor durere, suferință, stres sau vătămări de durată.

(3) În situația în care, după capturare sau în timpul acesteia, se constată că animalul este rănit sau se află într-o stare de sănătate precară, acesta trebuie să fie examinat de către un medic veterinar sau o altă persoană care îndeplinește cerințele prevăzute la art. 20, luându-se măsuri pentru a reduce la minimum suferința animalului.

Articolul 6. Animalele crescute și întreținute pentru folosirea în experimente

(1) Animalele indicate la anexa nr. 1 pot fi folosite în experimente numai în cazul în care au fost crescute în acest scop. (2) Primatele neumane prevăzute la anexa nr. 1 pot fi folosite în experimente numai în cazul în care acestea sînt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate sau care provin din colonii autonome. (3) Eliminarea cât mai rapidă a durerilor sau a suferințelor descoperite se va efectua de către medicul veterinar împuternicit, conform unor planuri de intervenție aprobate de către Agenție.

Articolul 7. Animalele fără stăpîn rătăcite și nedomesticite din specii domestice

(1) Se interzice folosirea în experimente a animalelor fără stăpîn, rătăcite și nedomesticite din specii domestice. (2) Prin derogare de la alin. (1) se permite folosirea în experimente a animalelor fără stăpîn, rătăcite și nedomesticite din specii domestice numai în cazul în care sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: a) există o necesitate esențială de studii privind sănătatea și bunăstarea animalelor respective sau amenințări grave pentru sănătatea umană, sănătatea animală ori pentru mediu; b) există o justificare științifică conform căreia scopul experimentului nu poate fi atins decît prin folosirea unui animal fără stăpîn, rătăcit sau nedomesticit.

Articolul 8. Metodele de ucidere

(1) Uciderea animalelor trebuie să fie realizată numai prin metode ce provoacă cel mai mic nivel de durere, suferință sau stres. (2) Animalele trebuie să fie ucise în unitatea unui crescător, furnizor sau utilizator, doar de către un personal instruit și pregătit în acest sens, care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 20. (3) În cazul unei aplicații practice în teren, animalul poate fi ucis de către un personal competent, potrivit alin. (2), în afara unei unități. (4) În cazul animalelor incluse în anexa nr. 3 se utilizează metoda de ucidere indicată în anexa respectivă. (5) Agenția acordă, la cererea solicitantului, derogări de la cerințele prevăzute la alin. (4) în următoarele cazuri: a) pentru a permite utilizarea unei alte metode, cu condiția ca metoda să fie considerată, în baza dovezilor științifice, cel puțin la fel de umană; b) când, în baza unei justificări științifice, scopul experimentului nu poate fi atins prin utilizarea unei metode de ucidere prevăzute la anexa nr. 3. (6) Prevederile alin. (2)–(4) nu se aplică atunci când un animal trebuie ucis în cazuri de urgență, precum epizootii, epidemii, cataclisme ori situații de alertă declarate oficial, din motive de bunăstare animală, sănătate publică, sănătate animală sau de mediu.

Capitolul III. EXPERIMENTELE

Articolul 9. Condițiile privind efectuarea experimentelor

(1) Experimentele trebuie desfășurate în cadrul unității utilizatorului și în cadrul unui proiect. (2) În baza cererilor de utilizare, a notificărilor și a rapoartelor, Agenția publică anual informații statistice privind folosirea animalelor în experimente, ce cuprind date privind: a) speciile și numărul de animale folosite în scopuri experimentale; b) speciile și numărul de animale folosite în fiecare dintre scopurile experimentale specificate la art. 3.

Articolul 10. Selectarea metodelor folosite în experimente

(1) Agenția trebuie să se asigure că experimentul nu va fi efectuat dacă există o altă metodă sau strategie de testare pentru a obține rezultatul dorit care nu presupune folosirea animalelor vii. (2) În situația în care sînt alese experimentele, trebuie selectate cele care au cea mai mare probabilitate de a oferi rezultate satisfăcătoare și care îndeplinesc în cea mai mare măsură următoarele cerințe: a) utilizează un număr minim de animale; b) implică animale cu cea mai scăzută capacitate de a simți durere, suferință, stres sau de a prezenta vătămări de durată; c) provoacă nivelul cel mai scăzut de durere, suferință, stres sau vătămare de durată. (3) Moartea, ca punct final al unui experiment, se evită în măsura posibilităților și se înlocuiește cu punctele finale timpurii și umane. (4) În cazul în care nu poate fi evitată moartea ca punct final al experimentului, acesta este conceput astfel încît: a) să ducă la moartea unui număr cît mai mic de animale; b) să se reducă la minimum posibil durata și intensitatea suferinței animalului și, în măsura posibilităților, să se asigure o moarte lipsită de

dureri.

Articolul 11. Anestezia

(1) Experimentele sînt efectuate sub anestezie generală/locală sau se folosesc analgezice pentru a se asigura că durerea, suferința sau stresul este redus la minimum, cu excepția cazurilor în care acest lucru este inadecvat. (2) Experimentele care pot cauza leziuni grave determinînd durere severă nu sînt efectuate fără anestezie. (3) În momentul luării deciziei privind oportunitatea folosirii anesteziei, medicul veterinar va ține cont de următoarele: a) dacă anestezia este considerată ca fiind mai traumatizantă pentru animal decît experimentul însuși; b) dacă anestezia este incompatibilă cu scopul experimentului, utilizatorul trebuie să stabilească măsuri legale și administrative pentru asigurarea realizării experimentului. (4) Se interzice administrarea la animalele folosite în experimente a medicamentelor care să le oprească sau să le restricționeze manifestarea durerii fără un grad adecvat de anestezie sau analgezie, prezentîndu-se, în aceste cazuri, o justificare științifică cu detalii privind schema de anestezie sau analgezie. (5) Un animal care poate suferi durere odată ce dispare efectul anesteziei este tratat cu analgezice preventive și postoperatorii sau cu alte metode paliative, cu condiția ca acest lucru să fie compatibil cu scopul experimentului. (6) Imediat ce scopul experimentului a fost atins, se iau măsurile necesare pentru a reduce la minimum suferința animalului, iar în cazul în care aceasta nu este posibil, animalul trebuie ucis imediat printr-o metodă care să nu producă alte suferințe.

Articolul 12. Clasificarea severității experimentelor

(1) Agenția se asigură că experimentele utilizate sînt clasificate drept „fără recuperare”, „superficiale”, „moderate” sau „severe” în funcție de fiecare caz în parte, folosind criteriile de clasificare prevăzute la anexa nr. 4. (2) Sub rezerva recurgerii la clauza de salvagardare prevăzută la art. 41 alin. (2), se interzice realizarea unui experiment în cazul în care acesta presupune durere, suferință sau stres severe de lungă durată care nu pot fi ameliorate.

Articolul 13. Refolosirea animalelor în experimente

(1) Refolosirea animalelor în experimente se face cu respectarea prevederilor prezentei legi. (2) Un animal care a mai fost utilizat în unul sau în mai multe experimente poate fi refolosit într-un experiment nou în favoarea unui animal care nu a mai fost folosit în experimente doar dacă sînt îndeplinite următoarele cerințe: a) severitatea efectivă a experimentelor anterioare a fost „superficială” sau „moderată”; b) se demonstrează faptul că starea generală de sănătate și bunăstare a animalului este complet refăcută; c) experimentul ulterior este clasificat drept „superficial”, „moderat” sau „fără recuperare”; d) sînt respectate indicațiile veterinare, ținîndu-se

cont de experiența de viață a animalului. (3) În urma examinării animalului de către un medic veterinar, se permite re folosirea acestuia în experimente, cu condiția că animalul nu a fost utilizat decât o singură dată într-un experiment care a presupus durere, suferință sau stres severe.

Articolul 14. Finalul experimentului

(1) Un experiment este considerat finalizat atunci când nu mai există alte observații în legătură cu procedura respectivă sau, în cazul noilor linii genetice modificate ale animalului, atunci când nu mai sînt observate sau așteptate reacții de durere, suferință, stres sau vătămări de durată asupra descendenților, de o intensitate echivalentă sau superioară celei produse de introducerea unui ac.

(2) La finalul unui experiment, medicul veterinar ia decizia privind menținerea în viață a animalului și doar în cazul în care se constată faptul că animalul lăsat în viață poate să rămîină cu durere, suferință sau stres moderate sau severe ori cu vătămări de durată, se decide uciderea acestuia.

(3) În cazul în care s-a luat decizia ca animalul să fie lăsat în viață, utilizatorul este obligat să se asigure că animalul primește îngrijire și adăpost adecvate stării sale de sănătate.

(4) În cazul uciderii animalului, aceasta se va face cît mai curînd posibil, printr-o metodă care să nu-i producă alte suferințe.

(5) Neutralizarea carcaselor și a cadavrelor animalelor se efectuează, în mod obligatoriu, prin incinerare, coincinerare sau îngropare sub supravegherea medicului veterinar.

(6) Prin derogare de la alin. (3), atunci când acest animal are o valoare genetică înaltă, Agenția, de comun acord cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, aprobă, printr-un ordin comun, punerea în libertate a animalului, cu condiția că acest fapt nu constituie un pericol pentru sănătatea publică, sănătatea animală sau pentru mediu.

Articolul 15. Eliberarea și relocarea animalelor

(1) Agenția permite relocarea sau returnarea animalelor folosite în experimente sau destinate folosirii în experimente în habitatul lor sau într-un sistem de crescătorie adecvat speciei respective dacă sînt îndeplinite următoarele cerințe: a) starea de sănătate a animalului permite acest lucru; b) nu există niciun pericol pentru sănătatea publică, sănătatea animală sau pentru mediu; c) au fost luate măsurile necesare pentru protejarea bunăstării animalului. (2) Orice relocare sau returnare a animalelor folosite în experimente sau destinate folosirii în experimente se realizează cu notificarea Agenției de către solicitantul proiectului sub răspunderea acestuia.

Capitolul IV. CERINȚELE FAȚĂ DE CRESCĂTORII, FURNIZORII ȘI UTILIZATORII DE ANIMALE FOLOSITE ÎN EXPERIMENTE SAU ÎN ALTE SCOPURI ȘTIINȚIFICE

Articolul 16. Autorizarea sanitar-veterinară a crescătorilor, furnizorilor și utilizatorilor de animale folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice

Crescătorii, furnizorii și utilizatorii de animale folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice sînt autorizați și înregistrați de către Agenție în conformitate cu art. 18 din Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară.

Articolul 17. Suspendarea autorizației sanitar-veterinare de funcționare

(1) În cazul în care, în urma unor controale efectuate de către Agenție, s-a constatat că un crescător, furnizor sau utilizator nu mai îndeplinește cerințele prevăzute de prezenta lege, Agenția ia toate măsurile necesare cu privire la suspendarea autorizației sanitar-veterinare de funcționare, în conformitate cu prevederile art. 182 din Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară. (2) În cazul suspendării autorizației sanitar-veterinare de funcționare, Agenția dispune plasarea animalelor într-o altă unitate autorizată care poate asigura condițiile de bunăstare a animalelor.

Articolul 18. Cerințele privind instalațiile și echipamentele

(1) Toate unitățile care aparțin unui crescător, furnizor sau utilizator trebuie să dețină instalații și echipamente corespunzătoare cerințelor stabilite la anexa nr. 2, atît pentru speciile de animale adăpostite, cît și pentru performanța experimentelor, în cazul în care sînt efectuate experimente. (2) Modelul, construcția și modul de funcționare ale instalațiilor și ale echipamentelor menționate la alin. (1) garantează că experimentele sînt realizate într-un mod cît mai eficient și sînt destinate obținerii unor rezultate fiabile, folosind un număr minim de animale și provocînd un grad minim de durere, suferință, stres sau vătămări de durată.

Articolul 19. Competența personalului

(1) Fiecare crescător, furnizor și utilizator de animale trebuie să dispună de personal cu o pregătire necesară cel puțin la nivel de studii medii de specialitate în domeniul sanitar-veterinar sau al medicinei umane, de asemenea să dețină un document oficial eliberat de către una dintre instituțiile de învățămînt de profil, acreditate de stat, înainte de a realiza oricare dintre următoarele activități: a) efectuarea experimentelor pe animale; b) conceperea experimentelor și a proiectelor; c) îngrijirea animalelor; d) uciderea animalelor. (2) Persoanele care desfășoară activitățile menționate la alin. (1) lit. b) trebuie să fi beneficiat anterior de instruire într-o disciplină științifică relevantă activității desfășurate și să aibă cunoștințe specifice cu privire la specii. (3) Personalul

care efectuează activitățile prevăzute la alin. (1) lit. a), c) și d) este supravegheat, la îndeplinirea sarcinilor, de către un medic veterinar.

Articolul 20. Cerințele specifice față de personal

(1) Fiecare crescător, furnizor și utilizator trebuie să dispună în unitate de un medic veterinar de liberă practică împuternicit, care: a) răspunde de supravegherea bunăstării și îngrijirii animalelor din unitate; b) instruește personalul care se ocupă de animale și deține informațiile specifice privind speciile de animale adăpostite în cadrul unității; c) se asigură că personalul are educația, competența și pregătirea profesională corespunzătoare și este supravegheat pînă dovedește competențe necesare. (2) Persoanele prevăzute la art. 33 alin. (2) lit. b) trebuie să se asigure că: a) orice durere, suferință, stres sau vătămări de durată inutile cauzate animalelor în cursul unui experiment sînt oprite; b) proiectele ce implică folosirea animalelor în experimente sînt desfășurate doar în baza autorizației de proiect.

Articolul 21. Persoana responsabilă de bunăstarea animalelor

(1) Fiecare crescător, furnizor și utilizator de animale folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice desemnează o persoană responsabilă de bunăstarea animalelor în conformitate cu cerințele menționate la art. 19 alin. (1). (2) Persoana responsabilă de bunăstarea animalelor beneficiază de suportul medicului veterinar de liberă practică împuternicit.

Articolul 22. Sarcinile persoanei responsabile de bunăstarea animalelor

(1) Persoana responsabilă de bunăstarea animalelor, prevăzută la art. 21, îndeplinește următoarele sarcini: a) consiliază personalul cu privire la bunăstarea animalelor în timpul achiziției, adăpostirii, îngrijirii și utilizării acestora; b) îndrumă personalul cu privire la aplicarea cerinței de înlocuire, reducere și îmbunătățire și îl informează despre progresele tehnice și științifice privind aplicarea cerinței respective; c) instituie și evaluează procesele operaționale interne privind monitorizarea, raportarea și acțiunile ulterioare necesare bunăstării animalelor adăpostite în cadrul unității; d) urmărește evoluția și rezultatele proiectelor ținînd cont de efectul acestora asupra animalelor folosite în experimente, identificînd elementele ce contribuie și mai mult la înlocuirea, reducerea și îmbunătățirea metodelor de creștere, adăpostire, îngrijire și utilizare a animalelor în experimente; e) acordă consiliere pentru programele de relocare, inclusiv privind socializarea animalelor care urmează a fi relocate. (2) Toate înregistrările și recomandările făcute de către persoana responsabilă de bunăstarea animalelor, precum și deciziile luate cu privire la recomandările respective sînt păstrate pentru o perioadă de cel puțin 3 ani de la data ultimei înregistrări. (3) Înregistrările prevăzute la alin. (2) sînt puse la dispoziția Agenției, la cererea acesteia.

Articolul 23. Strategia de creștere a primatelor neumane

(1) Crescătorii de primat neumane trebuie să dispună de o strategie pentru creșterea procentului de animale care sînt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate. (2) Strategia de creștere a primatelor neumane este elaborată de către Agenție pentru crescătorii de primat neumane în conformitate cu prevederile prezentei legi.

Articolul 24. Programul de relocare sau de eliberare a animalelor

(1) Crescătorii, furnizorii și utilizatorii trebuie să dispună de un program de relocare care să prevadă socializarea animalelor destinate relocării. (2) În cazul animalelor sălbatice se stabilește un program de reabilitare, după caz, înainte ca acestea să fie returnate în habitatul lor.

Articolul 25. Evidența animalelor

(1) Toți crescătorii, furnizorii și utilizatorii de animale folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice sînt obligați să păstreze registre de evidență care conțin cel puțin următoarele date: a) numărul și speciile de animale crescute, achiziționate, furnizate, folosite în experimente, eliberate sau relocate; b) originea animalelor, inclusiv dacă acestea au fost crescute în scopul folosirii în experimente; c) datele la care animalele au fost achiziționate, furnizate, eliberate sau relocate; d) de la cine au fost obținute animalele; e) numele și adresa destinatarului animalelor; f) numărul și speciile animalelor care au murit sau care au fost ucise în fiecare unitate. Pentru animalele moarte se înregistrează cauza morții, dacă este cunoscută; g) în cazul utilizatorilor, proiectele în care sînt folosite animale. (2) Registrele de evidență se păstrează timp de 5 ani de la data ultimei înregistrări de către persoana competentă, responsabilă administrativ, și, la cerere, se pun la dispoziția Agenției. (3) În fiecare unitate trebuie să existe o bază de date privind identitatea și originea fiecărui cîine, fiecărei pisici sau primat neuman.

Articolul 26. Informații privind cîinii, pisicile și primatele neumane

(1) Toți crescătorii, furnizorii și utilizatorii păstrează, în mod obligatoriu, registre cu următoarele informații privind fiecare cîine, pisică și primat neuman: a) identitatea; b) locul și data nașterii, dacă acestea sînt disponibile; c) dacă este crescut pentru folosirea în experimente; d) dacă este urmaș al primatelor neumane crescute în captivitate, în cazul primatelor neumane. (2) Fiecare cîine, pisică și primat neuman are un dosar individual, care urmărește evoluția animalului atît timp cît este crescut în condițiile prezentei legi. (3) Dosarul se întocmește de către deținător la nașterea animalului și cuprinde informații relevante reproductive, veterinare și sociale privind animalul respectiv, precum și proiectele în care a fost folosit. (4) Informațiile

menționate în prezentul articol sînt păstrate cel puțin 3 ani după moartea sau relocarea animalului și, la cerere, se pun la dispoziția Agenției. (5) În cazul relocării unui animal, toate informațiile veterinare și sociale relevante din dosarul individual al acestuia îl însoțesc într-o altă unitate.

Articolul 27. Marcarea și identificarea cîinilor, a pisicilor și a primatelor neumane

(1) Fiecare cîine, pisică sau primat neuman primește, cel tîrziu în momentul înțercării, o marcă de identificare individuală permanentă în modul cel mai puțin dureros, care este atribuită de către deținător. (2) Dacă cîinele, pisica sau primatul neuman este transferat de la un crescător, furnizor sau utilizator la altul înainte de a fi înțercat și, din motive practice, nu poate fi marcat în prealabil, destinatarul ține, pînă la marcarea animalului, un registru în care se indică în principal identitatea mamei animalului. (3) În cazul în care un cîine, o pisică sau un primat neuman nemarcat este înțercat și primit de către un crescător, furnizor sau utilizator, acesta este marcat permanent, în modul cel mai puțin dureros. (4) Crescătorul, furnizorul și utilizatorul trebuie să prezinte, la cererea Agenției, justificări pentru care animalul nu este marcat.

Articolul 28. Îngrijirea și adăpostirea

îngrijirea și adăpostirea Pentru îngrijirea și adăpostirea animalelor, orice crescător, furnizor sau utilizator ia, în mod obligatoriu, măsurile necesare care să garanteze că: a) toate animalele beneficiază de adăpost, de mediu potrivit sau similar celui înconjurător, de hrană, apă și îngrijire care să asigure sănătatea și bunăstarea acestora; b) restricțiile privind măsura în care un animal poate să-și satisfacă nevoile fiziologice și etologice trebuie limitate la strictul necesar; c) condițiile în care sînt crescute, ținute sau folosite se verifică zilnic; d) orice durere, suferință, stres sau vătămări de durată constatate, care pot fi evitate, trebuie să fie eliminate în cel mai scurt timp posibil; e) animalele sînt transportate în condiții specifice pentru fiecare specie.

Articolul 29. Controalele efectuate de către Agenție

(1) Agenția efectuează controale la toți crescătorii, furnizorii și utilizatorii, inclusiv la unitățile acestora, în conformitate cu prevederile Legii nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor. (2) Agenția adaptează frecvența controalelor în baza unei analize de risc și a evaluării acestora pentru fiecare unitate, astfel încît efortul și timpul alocat controlului, precum și metoda de control aplicată trebuie să fie proporționale nivelului de risc stabilit, ținîndu-se cont de: a) numărul și speciile de animale adăpostite; b) istoricul crescătorului, furnizorului sau utilizatorului în ceea ce privește respectarea prevederilor prezentei legi; c) numărul și tipurile de proiecte desfășurate de către

utilizatorul respectiv; d) orice informații care ar putea indica nerespectarea cerințelor. (3) Controalele se efectuează anual în conformitate cu analiza de risc menționată la alin. (2). (4) Crescătorii, furnizorii și utilizatorii de primare neumane sînt supuși controlului cel puțin o dată pe an. (5) Agenția efectuează controale inopinate în conformitate cu prevederile art. 19 din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. (6) Registrele controalelor efectuate se păstrează timp de 5 ani de la data ultimei înregistrări.

Articolul 30. Autorizarea proiectelor

(1) Proiectele care implică folosirea animalelor în experimente de către utilizator se desfășoară numai după evaluarea proiectului de către Agenție conform art. 31. (2) Utilizatorul sau persoana responsabilă de proiect înaintează către Agenție o cerere de autorizare a proiectului, care include cel puțin următoarele: a) propunerea de proiect; b) un rezumat cu caracter nontehnic al proiectului; c) informații privind: - pertinența și justificarea utilizării animalelor, inclusiv originea acestora, numărul estimat, speciile și etapele de viață; - experimentele aplicate; - aplicarea metodelor de înlocuire, reducere și îmbunătățire a experimentelor pe animale; - folosirea planificată a anesteziei, analgeziei și a altor metode de atenuare a durerii; - reducerea și evitarea oricărei forme de suferință a animalelor de la naștere pînă la moarte; - strategia experimentală sau observațională și proiectarea statistică în vederea reducerii la minimum a efectivului de animale folosite în experimente, a durerii, suferinței, stresului și a impactului asupra mediului; - reutilizarea animalelor și efectul cumulativ asupra animalelor; - severitatea experimentelor; - evitarea dublării nejustificate a experimentelor; - condițiile de adăpostire, creștere și îngrijire pentru animale; - metodele de ucidere; - competența persoanelor implicate în proiect. (3) Rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului nu este necesar în cazul proiectelor menționate la art. 35 alin. (1).

Articolul 31. Evaluarea proiectelor

(1) Pentru evaluarea proiectelor se verifică dacă acestea îndeplinesc următoarele criterii: a) proiectul este justificat din punct de vedere științific; b) scopul proiectului justifică folosirea animalelor în experimente; c) proiectul este astfel conceput încît să permită efectuarea experimentelor într-o manieră cît mai umană posibil și inofensivă din punct de vedere ecologic. (2) Evaluarea proiectelor constă, în special, în următoarele: a) evaluarea obiectivelor proiectului, a posibilelor beneficii științifice sau a valorii educative a acestuia; b) evaluarea conformității proiectului cu cerințele privind înlocuirea, reducerea și îmbunătățirea; c) evaluarea severității experimentelor cu atribuirea gradului de clasificare; d) analiza prejudiciu-beneficiu a proiectului, pentru a evalua dacă răul cauzat animalelor sub aspectul suferinței, durerii și stresului este justificat de rezultatul scontat, ținînd cont de considerentele etice, și dacă ar

putea fi, în final, în beneficiul oamenilor, animalelor sau al mediului; e) evaluarea prevederilor menționate la art. 6-9, 11, 13 și 28; f) specificarea circumstanțelor și a momentului în care proiectul ar trebui evaluat retroactiv. (3) Agenția efectuează evaluarea proiectelor și ia în considerare, în special, expertiza în următoarele domenii: a) activitatea științifică pentru care se folosesc animalele, inclusiv înlocuirea, reducerea și îmbunătățirea în domeniile respective; b) conceperea experimentelor, inclusiv a statisticilor, acolo unde este necesar; c) practica veterinară în știința animalelor de laborator sau, după caz, practica veterinară în știința faunei sălbatice; d) creșterea și îngrijirea animalelor din specia care urmează să fie folosită în experimente. (4) Toate materialele aferente procesului de evaluare a proiectelor vor fi plasate pe pagina web oficială a Agenției. (5) Sub rezerva protecției drepturilor de proprietate intelectuală și a informațiilor confidențiale, evaluarea proiectelor se efectuează într-o manieră imparțială și poate include avizul unor părți independente.

Articolul 32. Evaluarea retroactivă

(1) În cazul în care este specificată evaluarea retroactivă, în conformitate cu art. 31 alin. (2) lit. f), aceasta este efectuată de către Agenție, care ține cont de următoarele aspecte: a) dacă au fost realizate obiectivele proiectului; b) dacă a fost cauzată suferință animalelor, cu specificarea severității acesteia, precum și a numărului și speciilor de animale folosite în experiment; c) orice elemente care ar putea contribui la consolidarea aplicării cerinței privind înlocuirea, reducerea și îmbunătățirea utilizării animalelor în experimente. (2) Toate proiectele care folosesc primate neumane în experimente clasificate drept „severe”, inclusiv în experimentele prevăzute la art. 12 alin. (2), sînt supuse unei evaluări retroactive. (3) Fără a aduce atingere alin. (2) și prin derogare de la art. 31 alin. (2) lit. f), Agenția scutește de obligația evaluării retroactive proiectele care includ numai experimente clasificate drept „moderate” sau „fără recuperare”.

Articolul 33. Acordarea autorizației de proiect

(1) Autorizarea de către Agenție a proiectului ce implică folosirea animalelor în experimente se limitează la procedurile la care a fost supus: a) evaluarea proiectului; b) clasificarea gradelor de severitate alocate experimentelor respective. (2) Autorizația de proiect trebuie să specifice următoarele: a) utilizatorul care desfășoară proiectul; b) persoanele responsabile de punerea în aplicare a proiectului în ansamblu și de respectarea autorizației de proiect; c) unitățile în care se va desfășura proiectul; d) orice condiții specifice impuse ca urmare a evaluării proiectului, inclusiv data la care proiectul trebuie să fie evaluat retroactiv. (3) Autorizația de proiect se acordă pentru o perioadă de cel mult 5 ani. (4) Agenția autorizează proiecte multiple generice, desfășurate de același utilizator, dacă aceste proiecte îndeplinesc prevederile prezentei legi sau dacă folosesc animale în scopuri de producție ori de diagnosticare

cu metode testate.

Articolul 34. Termenul de acordare a autorizației de proiect

(1) Autorizația de proiect se acordă și se comunică de către Agenție solicitantului în cel mult 40 de zile lucrătoare de la depunerea cererii conform art. 30 alin. (2). Acest termen include și evaluarea proiectului. (2) În cazul în care proiectul este complex sau multidisciplinar, Agenția prelungește termenul menționat la alin. (1) doar o singură dată, cu un termen suplimentar care să nu depășească 15 zile lucrătoare. (3) Agenția notifică solicitantul despre primirea cererii de autorizare în termen de 15 zile lucrătoare de la data primirii acesteia și indică termenul menționat la alin. (1) în care urmează să fie acordată autorizația de proiect. (4) În cazul unei cereri incomplete sau incorecte, Agenția cere solicitantului prezentarea documentelor și informațiilor suplimentare asupra proiectului în termen de 15 zile lucrătoare de la data depunerii cererii. (5) În cazul în care termenul prevăzut la alin. (4) este depășit, cererea se respinge, iar solicitantul este notificat în scris cu privire la restituirea sau returnarea documentației aferente proiectului. Respingerea cererii nu aduce atingere dreptului solicitantului de a depune o nouă cerere cu condiția deținerii documentației complete a proiectului.

Articolul 35. Procedura administrativă simplificată

(1) Agenția aplică o procedură administrativă simplificată pentru autorizarea proiectelor care conțin experimente clasificate drept „fără recuperare”, „superficiale” sau „moderate” și care nu folosesc primat neumane, care sînt necesare pentru respectarea cerințelor normative sau care folosesc animale în scopuri de producție sau de diagnostic. (2) În cazul în care Agenția aplică o procedură administrativă simplificată, prevăzută la alin. (1), se respectă următoarele cerințe: a) în cerere se specifică elementele prevăzute la art. 33 alin. (2) lit. a), b) și c); b) se efectuează o evaluare a proiectului conform art. 31; c) nu se depășește termenul menționat la art. 34 alin. (1). (3) Dacă un proiect este modificat într-o manieră care ar putea avea un impact negativ asupra bunăstării animalului, se impune efectuarea unei evaluări suplimentare a proiectului.

Articolul 36. Rezumatele cu caracter nontehnic ale proiectelor ce implică folosirea animalelor în experimente

(1) Sub rezerva protecției drepturilor de proprietate intelectuală și a informațiilor confidențiale, rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului prezintă: a) informații privind obiectivele proiectului, inclusiv daunele și beneficiile preconizate, numărul și tipurile de animale care urmează să fie folosite în experimente; b) dovada conformității proiectului cu cerințele privind înlocuirea, reducerea și îmbunătățirea folosirii animalelor în experimente. Rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului este anonim

și nu conține nume, adrese ale utilizatorilor și personalului acestora. (2) Rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului este supus evaluării retroactive de către Agenție și este actualizat în funcție de rezultatele evaluării respective. (3) Agenția publică pe pagina web oficială rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului autorizat, precum și toate actualizările acestuia.

Articolul 37. Modificarea, reînnoirea și suspendarea autorizației de proiect

(1) Crescătorii, furnizorii și utilizatorii de animale folosite în experimente au obligația de a notifica Agenția despre orice modificare a proiectului, care ar determina un efect negativ asupra condițiilor de bunăstare și asupra sănătății animalului, nu mai târziu de 24 de ore din momentul depistării acestora. (2) Orice modificare sau reînnoire a autorizației de proiect se aprobă de către Agenție, la cererea solicitantului de proiect, în conformitate cu prevederile art. 33 și 34. (3) În cazul în care proiectul nu se desfășoară conform autorizației de proiect, Agenția suspendă autorizația de proiect. (4) În cazul suspendării autorizației de proiect, Agenția dispune plasarea animalelor într-o altă unitate autorizată, care poate asigura condiții de bunăstare animalelor.

Articolul 38. Documentația proiectelor

(1) Documentația proiectelor, inclusiv autorizațiile de proiect și rezultatul evaluării proiectului sînt păstrate de către solicitant timp de 3 ani de la data expirării autorizației proiectului sau de la data expirării perioadei menționate la art. 34 alin. (1) și sînt puse la dispoziția Agenției, la cererea acesteia. (2) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (1), documentația proiectelor care necesită evaluare retroactivă se păstrează pînă la finalizarea evaluării retroactive.

Articolul 39. Metodele alternative de folosire a animalelor în experimente

(1) Agenția contribuie la dezvoltarea și validarea metodelor alternative care ar putea asigura cel puțin același nivel de informații ca și cel obținut din experimentele efectuate pe animale, dar care nu presupune folosirea de animale sau folosesc mai puține animale ori care implică experimente mai puțin dureroase, și, totodată, întreprinde orice alte acțiuni pe care le consideră necesare pentru a încuraja cercetarea în acest domeniu. (2) Agenția asigură, la nivel național, promovarea metodelor alternative cu privire la folosirea animalelor în experimente și diseminarea informațiilor referitoare la acestea. (3) Agenția este autoritatea publică care oferă consiliere cu privire la relevanța și adecvarea metodelor alternative propuse spre validare.

Articolul 40. Comitetul național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice

(1) În cadrul Agenției se organizează și funcționează Comitetul național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, care oferă consultanță privind aspectele legate de achiziția, creșterea, adăpostirea, îngrijirea și folosirea animalelor în experimente și elaborează pentru persoanele interesate un ghid de bune practici în acest sens. (2) Comitetul național de etică este format din reprezentanții mediului academic din domeniul biomedical și sanitar-veterinar, ai asociațiilor profesionale și organizațiilor de protecție a animalelor, cu experiență în domeniul reglementat de prezenta lege. (3) Organizarea și funcționarea Comitetului național de etică se aprobă de către Guvern. (4) Agenția, de comun acord cu administrația centrelor universitare de specialitate din Republica Moldova, poate organiza, la cerere, în scopuri educative, funcționarea comitetelor locale de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, care oferă părților interesate consultanță privind aspectele legate de achiziția, creșterea, adăpostirea, îngrijirea și folosirea animalelor în experimente și participă la schimbul de informații privind cele mai bune practici în acest sens.

Articolul 41. Clauze de salvagardare

(1) În scopul conservării speciilor și/sau pentru combaterea unei epidemii neașteptate, a unei boli mortale ori care poate induce o afecțiune invalidantă care apare la om, Agenția permite folosirea maimuțelor mari în experimente, desfășurate în unul dintre scopurile menționate la art. 4 alin. (1) lit. c) sau e) ori alin. (2) lit. a), cu condiția ca scopul experimentelor respective să nu poată fi atins prin folosirea altor specii decât maimuțele mari sau prin folosirea metodelor alternative. Trimiterea la art. 4 alin. (2) lit. a) nu se interpretează referitor la animale și la plante. (2) În situația în care, din motive excepționale și justificabile din punct de vedere științific, este necesară efectuarea unui experiment care cauzează animalelor folosite în scopul acestuia durere, suferință sau stres severe de lungă durată și care nu poate fi ameliorată, astfel cum este menționat la art. 12 alin. (2), Agenția autorizează experimentul respectiv.

Capitolul V. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 42. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor este autoritatea responsabilă de punerea în aplicare a tuturor măsurilor administrative necesare pentru implementarea prevederilor prezentei legi. (2) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr. 265/2006 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice. (4) Guvernul, în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi: a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege; b) va

aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Legea este valabilă. Relevanța verificată la 03.09.2021